

se opazuje skoro brez izjeme pri administrativnih oblastih vseh stopinj in se celo v kronovini kranjski.

Dopušča se da, da najvišje sodišče in višji deželniki sodišča nasproti obstoječim zakonom in naredbam v slovenskih pravnih stvareh ne izdajajo razsodeb in odlokov v slovenskem jeziku in da se pri sodiščih prve stopinje, osobito izven krovine kranjske, s slovenskimi strankami nasproti mnogim, v smislu člena 19. tem. zak. izdanim naredbam sestavljajo zapisniki in izdajajo razsodebne in odloki v nemškem ali italijanskem jeziku, in da se v ravno teh jezikih izdajajo obtožnice proti slovenskim obdušencem in vodijo obravnavne porote in druge, celo s pripomočjo tolmačev. Tudi se pri višjih deželnih sodiščih ne imenuje zadostno število slovenske zmožnosti votantov, kar občutno krati hitro in dobro judikaturo. Nadalje se opazuje, da se iz slovenskega Štajerja sistematično izvirajo slovenski sodni uradniki, čeprav so večkrat domaćini.

Ljudska šola še vedno ni vrejena na podlagi verskega izpovedanja in izključljivo maternim kot učnim jezikom, pač pa so ljudske šole osobito na slovenskem Koroskem skoraj do celo nemške; slovensko prebivalstvo v Trstu in Gorici istotako za svoje otroke že več let brez vspeha zahteva slovenskih šol, in v javne, kakor tudi zasebne nemške in italijanske ljudske šole se vsprejemajo slovenski otroci.

Te za kulturno državo v mnogem oziru nedostne razmene na polju ljudskega solstva imajo se prej kot prej odpresti.

Dopušča in po javnih funkcijonarjih se naravnost podpira pogubljivo germanizatorno delovanje nemškega "señalvereina", ki načeloma zastavlja svoje moći za protikatoliško in protislovensko šolo, kakeršen namen ima tudi nič manj obsodbe vredna "lega nazionale". Zategadelj in dokler se te krivične razmere temeljni ne izpremeni, je vsakemu zavednemu Slovencu prva dolžnost, da se s polno ljubeznijo oklene naše predrage nam družbe sv. Cirila in Metoda, ki jo s tem goreče pripomorec vsemu slovenskemu narodu; hkrati pa se odločno protestuje zoper to, da se mora v Slovencih in zlasti izven Kranjske skoro povsod še vedno zgol narodna pozitivnost boriti za ono pravčeno vrejeno ljudske solstvo, katero ustanavljati, vzdrževati in braniti je dolžnost javnih, po zakonu poklicanih faktorjev.

Istotako se nam je potegovati, da se zakonitom potom zabrani, da bi se v ljudske šole vsprejemali otroci, ki niso večni učenici jeziku, dasi imajo pri roki šole z maternim učnim jezikom.

Vrhuta tega se je v najnovejšem času za Štajersko izvršilo imenovanje v nadzorstvo za ljudske šole, po katerem se tamošnje slovensko ljudsko solstvo naravnost v nevarnost postavlja.

Za stajerske in koroske Slovence je pa sploh vitalnega pomena, da se deželniki šolski svetovi v smislu Ljubljanskega programa z dne 2. oktobra 1890. razdelé ter tako odstranijo teroriziranje Slovencev po brezozirnih nemških vecinah v dotednih deželnih šolskih svetih.

Ravno tako se naše srednje solstvo od strani vlade zanemarja ter se odklanja ne samo potrebna ustanovitev slovenskih srednjih šol, nego celo ustanovitev slovenskih vedenic na nizjih oddelkih gimnazij v Trstu, Gorici in Celji. Tudi hrvatska gimnazija v Pazinu, katero zajedno Slovenci želé, se ni ustanovljena.

Naglašajoč te zahteve kakor na jnuje, pozivljejo se deželnini in državni poslanci, da se združeni s hrvatskimi in podpirajo jih pri sličnih hrvatskih razmerah z vso odločnostjo potezajo za izpolnjenje teh zahtev ter za to, da se odpravijo navedene, našej narodnosti škodljive, zakonom in naredbam protivne razinere. Oni se dalje pozivljejo, da se v pospeševanje in olajšavo povoljnega rešenja teh zahtev potezajo za izvršitev vseh, v omenjenem programu z dne 2. oktobra 1890. nasvetovanih sredstev.

Delovati je torej povsod na to, da se poverijo z deželnino-zborškimi ali državno-zborškimi mandati samó taki možje, ki se zavezejo, odločno in dosledno zastopati označene narodne težnje.

III.

Sploh bodi vsakega Slovence dolžnost, da zvršuje svoje politične pravice v smislu tega programa, da slovenskemu jeziku daje veljavo pri vsaki priliki in da snuje ali podpira socijalna, kulturna in gmotna podjetja narodnih Slovencev.

IV.

Koalicija parlamentarskih strank, podpirajoča vlado, katera zahteva, da mirujejo večja politična vprašanja, kakeršno je brez dvojbe tudi narodno vprašanje, je izvršenju slovenskega narodnega programa kvarna, in vsi slovenski zastopniki bi jo moraliby pobijati. Postopanje slovenskih državnih poslancev, stojecih izven koalicije, se torej odobrava, koalirani slovenski poslanci, kateri so se zavezali izstopiti iz koalicije, če se jim od vladne strani ne da poroštva za ugodno rešitev narodnih težnjev, se pa pozivljejo, da izstopijo iz koalicije, ker se to poroštvo ni dalo in se ga tudi v bodoče ni nadeli.

V.

Obrača pa naj se tudi vsa skrb na povzdigo versko-naravstvenega in dinastičnega etata, na izvedbo politične jednakopravnosti, zlasti na uvedbo obene volilne pravice in pravčeno uredbo volilnih okrajev, dalje na združenje narodnega gospodarstva, zlasti na nezavisnost od tujega kapitala, podpiraje slovenske posojilnice in hranilnice, katerim bodi mestna hranilnica ljubljanska sederšča — in na zboljšanje poljedelskega, trgovskega, obrtnega in delavskoga stanu.

VI.

Konstatuje in občaluje se, da je del slovenskega naroda, osobito na Kranjskem zapustil slovenski narodni program, ter si vstvaril drug program, v katerem se slovenska narodnost ne nahaja kot smoter, in kateri daje potuho popustljivosti in brezbriznosti v narodnih vprašanjih, kakor osobito na občalovanju vreden način dokazuje od narodnega deželnega odbora kranjskega izdana in od te strani odobravana prepoved samoslovenskih uličnih napisov v Ljubljani.

VII.

Sedaj organizovano delovanje v vse te namene na Koroskem. Primorskem in Štajerskem naj pripoznajo in krepko podpirajo vsi Slovenci. Na Kranjskem pa naj se v iste namene združijo in organizujejo vsi Slovenci pod starim imenom slovenskih rodoljubov kot "narodna stranka"; njeno delovanje naj vodi zvrstilni odbor v Ljubljani, kateri bodi tudi v neprestani dc. "ui dotiki in vzajemnosti s političnimi voči" izvenkranskih Slovencev".

*

S temi resolucijami naj blagovolje čitalci primerjati one resolucije, katere je bil sprejet shod poslancev v Ljubljani dne 2. okt. 1890. Glasé se takó-le:

"Slovenski in istrisko - hrvatski državni in deželniki postanci, neomajljivo stoječ na temelju svojih narodnih in državnih pravic, izjavljajo, da bodo v drž. in deželnem zboru skupno delovali, ter uporabljali vse svoje moći v to svrhu, da se odstranijo krvice, ki se gode slovenskemu in hrvatskemu narodu."

iz člena XIX. temeljnih zakonov z dne 21. decembra 1867. št. 142. drž. zakonika izhaja pravica zahtevati:

Da uradi vsake vrste slovenskemu prebivalstvu v slovenskih pokrajnah izključno slovenski poslujejo in se zahteva v ta namen:

a) da vlada imenuje za urade v slovenskih pokrajnah uradnike v govoru in spisu slovenskemu popolnomu zmožne, katero znanje imajo dokazati pred sodno komisijo višjega sodišča, oziroma na mestništva.

b) Da vlada tudi sama čuva nad tem, da se oblastva v poslovanju s slovenskim prebivalstvom v istini slovenskemu poslujejo. Ravno isto se zahteva glede uradov za hrvatski jezik v Istri.

V pospeševanje in olajšanje tega se zahteva, da se napravi oddelek stajerskega namestništva za Spodnji Štajer po vzgledu onega za južno Tirolsko: da se ustanovi v Ljubljani pravniška akademija z vsemi pravnicami vseuniverzitetnih fakultet in popolno paritetno slovenskega in hrvatskega učnega jezika.

Opiraje se na ravno isti član temeljnih zakonov je glede šolstva zahtevati:

a) da se ljudska šola, namenjena odgoji slovenske, oziroma istrisko - hrvatske mladine povsod vredi na podlagi verskega izpovedanja in izključno maternim jezikom, da se za njo potrebno učiteljsko osobje pridobi s primerno vreditvijo dotednih učiteljic, ter da se šolsko nadzorstvo, deželno kakor tudi okrajno, izroča le na Izbornikom, ki so slovenskega oziroma hrvatskega jezika popolnoma zmožni.

Ravno isto velja glede obrtnih šol, katerih ustanovitev naj vlada nadaljuje, v prvi vrsti pa naj popolni obrtno šolo v Ljubljani, obrtno šolo v Trstu pa tako preustroji, da se bode nekoliko predmetov poučevalo tudi v slovenskem jeziku.

b) Da se na novo oživotvori gimnazija v Kranji in popolni v višjo gimnazijo, ter da se napravi slovenske vsporednine razum na gimnaziji v Mariboru tudi na gimnaziji v Celju, Gorici in Trstu, za hrvatsko mladino v Istri pa da se na novo otvari gimnazija v Pazinu s hrvatskim učnim jezikom, ali pa da se vsaj napravijo hrvatske paralelike na državni gimnaziji v Pulji.

Vodstvo in nadzorništvo za slovensko in hrvatsko mladino namenjenih srednjih šol, oziroma paralelk naj se izroča takim ravnateljem in deželnim šolskim nadzornikom, kateri so slovenskega oziroma hrvatskega jezika zmožni v besedi in pisavi.

c) Deželni šolski svet v Gradcu in Celovcu naj se razdeli v dva oddelka, v slovenski in nemški.

d) Pravica absoluiranih srednješolskih dijakov iz Dalmacije in Istre, obiskovali vseuniverzitetne v Zagrebu, naj se raztegne tudi na mladenice iz Tržaškega, Goriskega, Kranjskega, Štajerskega in Koroškega.

Zbrani slovenski in istrisko-hrvatski poslanci spoznavajo za potrebitno, da se preustroji objektivno postopanje v tiskovnih zadevah in obda z garancijami, da njegova uporaba ne bude, kakor je bila doslej, pogubna svobočnemu tisku v obče ter slovenskemu in hrvatskemu posebej".

Izredna skupščina odvetniške zbornice tržaške dne 17. t. m.

(Dalje in konce.)

Proti temu predlogu oglasi se dr. Contolo, kateri pravi, da se Italijani, ki imajo v tej zbornici veliko večino, sicer nečejo opirati na svoje število, ali da vendar se mu zdi dr. Vitezčev predlog ne potreben, ne učen. Potreben ne, ker so dejstva, navedena v poročilu notorična, a učen ne, ker bi se s preloženjem razprave lahko izvrale agitacije (dr. Vitezčev: Vedno le sumiščenja!) ter bi kolegom, prisredsim iz Istre, naprili zopet breme dolge poti. Preide se na glasovanje ter se dr. Vitezčev predlog odkoni z 71 glasovi proti 7 glasovi slovenske manjšine, kateri glasovi se zabeležijo v zapisnik.

K meritorni razpravi oglasi se za besedo zopet dr. Vitezčev, ki govoriti bližo tako-le:

Ako je kateri zakon avstrijski jasen, tako je gotovo najbolj jasen član XIX. osnovnih državnih zakonov z dne 25. decembra 1867. št. 142., kateri zajamevuje vsem avstrijskim narodom popolno ravnopravnost v soli, uradu in v javnem življenju.

Po tem članu imamo mi Slovani pravico zahtevati, kakor vi, ravnepravnost pri vseh uradih, bodisi državnih, k katerim spadajo tudi sodišča, bodisi avtonomnih in sploh posvodi. (Klici med italijanskimi odvetniki: Ne, ne povsod! -- Dr. Vitezčev: da, da, povsod!)

Pravica poslujevati se pri e. kr. uradih deželnih jezikov, pripoznana v splošni določbi omenjenega člena XIX. nomenjena je: se posebe za sodišča v dolobah §. 13. občnega sodnega reda in v §. 14. istrškega sodnega reda, modificiranega zakonom z dne 25. maja 1883. št. 76., po katerih imajo stranke in odvetniki pravico poslujevati se deželnih jezikov v pravdnih govorih. Hrvatski in slovenski jezik sta pa nedvobjeno deželna jezika v okrožju deželnega sodišča tržaškega in okrožnega sodišča rovinjskega. (Nemir in hrup mej italijanskimi odvetniki in vnes kljuci: ne, slovenski jeziki niso deželnii jeziki. Dr. Vitezčev povzdrignen glasom: Gospoda, lahko kričite, kolikor hočete, a s tem ne ustrasite: Nadaljuje :) Da, slovenski jeziki so tu deželnii jeziki in to tem več, ker je večina v Istri in Trstu slovenska! (Vsklik: Ne, to ni res!) Dr. Vitezčev nadaljuje: Da, večina je slovenska in to nam dokazuje statistika in sicer dana statistika, katero ste napravili vi in vlasca. (Ponovljeno hrup, predsednik zvoni in prosi miru.) Dr. Vitezčev nadaljuje: Da je jezik slovenski v Istri deželni jezik, razsodilo je v zadnjem času dvakrat državno sodišče. Prvič z razsodil z dne 18. januarja 1888, na pritožbo občine vrbinške proti zavrnitvi hrvatske vloge od strani deželnega odbora istrškega.

Takrat razsodilo je državno sodišče, da je deželni odbor istrški kralj državno osnovni zakon, ne hoteč vspreseti hrvatsko spisane uloge. A drugič pritožila se je ista občina proti istemu deželnemu odboru, ker je vsled naloga deželnega sodišča sprejeto hrvatsko vlogo rešil v italijanskem jeziku, na kar je isto sodišče odlokom 3. 7. 1888. z nova razsodilo, da je deželni odbor istrški kralj zakon, ker ni rešil hrvatske uloge v hrvatskem deželnem jeziku. (Vsklik med Italijani: Kaki viri! Takrat je se bila éra Taaffe!) Dr. Vitezčev: Da, gospoda moja, tako je razsodilo dvakrat državno sodišče, ki je najvišje sodišče v Avstriji in katerega razsodbam se moramo pokoriti mi in Vi! (Predsednik prečka govornika rekoč, da to ne spada sem: Vitezčev odgovarja, da je bil primoran navesti omenjeni razsodbi, ker se hoče negriti, da sta hrvatsko-slovenski jezik deželna jezika, na kar odgovarja predsednik, da nikoli neže zanikit obstoja slovenskega elementa v naši provinciji, ampak da se hoče le zabraniti, da se gre na roko slovenskemu jeziku na skodo italijanskemu jeziku.) Vitezčev nadaljuje: Po kriteriju se moramo pa zakonu mi odvetniki v prvi vrsti, ker smo v svoji odvetniški prizagi obljubili neprelomno izpolnjevanje državnih osnovnih in vseh drugih zakonov. (Nemir in hrup: vsklik; dolži nas krive prisegi, to je razumljenje, naj se pozave na red!) Predsednik pozivlja na to govornika na red, ker s tem, da opozarja italijanske kolege na odvetniško prisego, da razumeti, da dvoji o njih postenosti. Italijanska večina plosa.)

Dr. Vitezčev sklep s predlogom, da se z ozirom ne vse navedeno in izvedeno preide na dnevni red preko stavljenje resolucije.

Ko se ne oglasi noben italijanski odvetnik, izprosi si besede Dr. Laginja, ki sprejme govoriti bližo tako-le:

Nedem danes in na tem mestu preiskovati, je li bilo modro po benečanski dobi, da se je nas stopilo v provincije, v katerih smo danes, in ne bi li bilo bolj pametno, da bi se bile te zemlje arondirale tako, da bi bila na jedni strani popolnoma prevagujoča italijanska, a na drugi strani popolnoma prevagujoča slovenska narodnost, pod katero razumevamo mi vse ono, kar Vi nazivate Hrvate, Slovence, Jugoslavane, Ilirci itd., ker

mi se čutimo kakor jeden narod. Ali danes je tako, da živimo skupaj ter da imamo isto sodišča. Računajoče s to činjenico, voditi nas mora dvoje razmatranje in sicer vprvo: Kazenski sodni postopek je že sedaj ustmen, ali civilni postopek prej ali slej ustmen. Torej, ako Vi danes zabranite pisati na sodišču hrvatski ali slovenski, tako boste mogli zabraniti našemu človeku tudi govoriti v svojem jeziku pred sodiščem. Ali to, gospoda, značilo boste državljansko vojsko. Ostanite Italijani, mi Vam tega ne zabranjujemo, a pustite nas, da mi ostanemo Slovani. Mi ne sovražimo Vaše narodnosti in Vašega jezika in kar sem se jaz za svojo osebo naučil italijansčine, naučil sem se je ravno v hrvatskih šolah. To me navaja na drugo: Mi Slovani v teh provincijah nismo smo se od Italijanov, da je treba in kako je treba ljubiti domovino in narodnost svojo ter priznavamo radi, da ste nam bili v tem učitelji.

Prvo in glavno obeležje narodnosti je pa jezik, torej učili smo se od Vas ljubiti i rabiti svoj jezik. Na Vas je toraj, da ali zatajite Vaše učiteljstvo, ali da priznate, da je bil Vas nauk nevreden.

Na tu govor, ki je napravil očitno globok utis na italijanske odvetnike, kateri so mirno in pazno poslušali govornika, odrekeli se je poročevalec besedi, sklicevaje se na poročilo.

V imenskem glasovanju sprejeta je bila rezolucija, kakor

vedno dosti poguma zagovarjati stalšče, katero je označil manjolo soboto. Seveda s samim člankom v listu ni niti opravljenega, temveč morali bodo koalirancem pokazati vrata iz katoliškega političnega društva, ako bi na Dunaju se nadalje stopicali za levičarji. Če pa tega ne storili, bi seveda ne smeli zanjeti, ako jih kdo očita, da s pisanjem proti koaliciji le ljudem pesek siplijo v oči. V tacih upraščanjih je treba jasnosti.

Nasi koaliranci imajo na Dunaju tako ugoden položaj, od njih je odvisna dvotretna večina, torej tudi obstanek vlade. Sedaj pride le na to, če bodo ta ugoden položaj tudi izkoristili in se ne bodo dali zapeljati od prijaznih pogledov visoke levičarske gospode.

Vladna izjava je popolni dokaz onemoglosti. Povsod drugod v tacih slučajih stopa na dan s svojim načrtom, s katerim stoji ali pada. Pri nas je drugače. Windischgrätz se pa tega niti ni upal. Rad bi nekako zvrnil ono odgovornost na druge.

Od tegača kavalirja, kot je knez Windischgrätz, pričakovali bi pač bili vse drugačne postopanja. Ko je prevzel vlado, se je pač moral zavedati, kakšno nalogo je vpredel. Vedeti je moral, da ima v tacih stvareh on biti nekak voditelj. V svoji izjavi se je izrazil, da smatra izvršenje volilne reforme za svojo prvo nalogo in ne bi pa rad, da bi vse drugi izvršili, on bi pa le lepo od strani gledal in potem morda še slavo žel, ako se delo uspešno dovrši. Ce knez Windischgrätz spoznava, da se je motil in vidi, da nimam sposobnosti za izvršitev naloge, katero je vpredel, bi pač oči njega zahtevala kavalirska čast, da naredi prostor koncu drugemu. Pot, katero je pa sedaj nastopil, pa nikakor ni posebno častna, ko tako rekoč prosi, da bi ga drugi vodili kakor slepa, da ne zaide v prepad.

Domače in razne novice.

Izjava. - Učerajinji „Goriški Vestnik“ je pričel slednjo izjavo: Obžalovajo, da je „Sloga“ iz peresa druge osebe žalivo pisala o g. Andreju Gabrščku, uredniku „Soče“, kar je dalo povod nekaterim tiskovnim pravdiam od obih strani, naznanjam svojim čitateljem, da se so poravnali, davši s tem g. Gabrščku na javno žaljenje javno zadoščanje, to pa toliko loče, ker — kakor smo rekli — žaljenje ni prihajalo od naše strani.

V Gorici, 27. nov. 1894.

Anton m. Obizzi.

Na to izjavo je samo po sebi nenevno, da odpadejo — kar se tice g. A. m. Obizzija — vse žaljive sodne od naše strani, kar je tudi zanj javno zadoščanje. Kar se pa tice poslanice g. Venaka, smo že v zadnji steklki povestili, kakš jo je spravil v naš list.

Poroča. — Gospod Andrej Preši, c. kr. postav in posestnik v Bazovici pri Trstu, se je poročil z gospo Marijo Urbančičevou. Obsta rodom iz Tolminu. Rodoljubni dvojici naše srčne častitke.

Osebne vesti. — G. Ivan Mermolja, c. kr. praktikant pri tekujoči posti, napravil je na počitnem asistentom z odličnim uspehom. — Čestitamo!

— Gosp. Angelj Savnik iz Baij, sedaj c. kr. avskultant pri mestno određenem odboru, sodišču v Gradišču, dovršilje v ponedeljek dne 26. 1. 1. s tretjim državnim izpitom svoje pravoslovne studije. Čestitamo! —

Goriški Sokol. — je priredil v nedeljo svojo prvo veselico v jesenski dobi. Spomesta se je prav dobro v vsakem pogledu. Le to moramo opaziti, da slovensko razuminstvo v goriskem mestu se je odlikovalo tudi pri tej priliki s svojo — nenavzočnostjo. V obči vsakdo hvali to društvo, priznava veliko njegovo važnost za goriške Slovence — a mnogo njih se ga pa tako ogibajo, kakor da bi trpeli na svoji časti, ako bi potestali veselico s svojo navzočnostjo. Ali so taki odnosaji v korist slovenskemu življu v Gorici, to naj presodi vsak čitatelj sam.

Sporoc se je dovršil v splošno zadovoljnost. Pesem „Domovini“ je izostala, ker so nekatere naprošene gospodine, na katere se je odbor zanašal, zbolele na neki čudni bolezni, kakoršne se nismo opazili v goriskem narodnem društvu. Ako postane ta bolezni načeljiva, bo prav slab na marsikako stran. Da pa „Goriški Sokol“ ne ostane več na edilju, začne resno misliti to, da si pridobi večjo število sposobnih ženskih glasov. (Glej novico „Pevska Šola“.) — Namesto „Domovine“ so zapeli nekateri gospodje „Slovenec s e m“, a takoj lepo, da so ga morali ponoviti. Tudi četverospesv „Planinska roza“ so morali ponavljati: samospesv je pel pravnik g. Jos. Faganelj, ki je vodil petje. Znamenita pevska točka je bil znani Vilharjev samospesv za bariton „Mornar“. Pel ga je g. Iv. Kragelj, ki je nastopil v mornarski obleki. Gospod K. ima krasen, izvežban in jako krepek glas; pel je dovršeno, z občutkom. Ker občutno ni nehalo plokati, je ponovil jeden del pri koneu. — Naši tamburasi so zopet častno nastopili. Občutno jih je jako viharno pozdravljalo. Dodali so še koračenico „Cvetka“, katero je zložil zborovodja g. Korsic. Občutnu mu je v zahvalo krepko klicalo: „Zivio Korsic!“ Hvala mu na velikem

trudu, kateri je imel že s tamburaškim zborom in ga bo še imel, predno bo povsem izšolan. „Kje dom je moj“ in „U boj“ so svirali skupno s češkim sekstetom, kar se je prav lepo podajalo. — Burka „Doktor in njegov sluga“ je vzbudila obilo živahnega smeha. Igrali so povsem resili svojo nalogo, dasi so nekateri še le prvič nastopili na održi.

Po odmoru je pritel živahan ples. Četvorko je vodil „Sokol“ neumorni denarničar g. M. Zabava je bila v vsakem pogledu uzorna. Le na to opozarjam: elane, naj zanaprej dobro premislijo, predno koga vabijo seboj k „Sokolu“: ni vsakdo za našo narodno družbo. Kdor isce le zabave, da prebije vesel večer, tak naj raje ostane doma ali pa naj gre v svojo laško družbo, kamor spada.

Miklavžev večer priredil „Goriški Sokol“ v svojih prostorih pri „Zlati zvezdi“ 8. dec. t. l. v veselje našim dragim otrokom. Oboj se hoče potruditi tudi letos da dobri krasne obleke za Miklavža, Luciferja, Metista, Krampuža in druge počasti iz Hada. Roditelji, ki se udeležijo z otroci Miklavževega večera in jim žele napraviti kako posebno veselje, naj blagovolje izročiti darove kakemu odborniku našega društva ali pa oddati jih v „Goriški tiskarni“. Darovi pa morajo biti dobro zaviti in oskrbljeni z imenom in priimkom otroka, kateremu je namenjen. Vspored bo obsegal petje, tamburanje, Miklavža s stajnjom spremstvom, igrico in saliv, „židovski kvartet“. Vspored prineseno prihodnjie. Ni vroma, da tudi ta zabava bo v čast in povzdigo našega društva.

Cisti dohodek je namenjen v dokup letovadnega orodja. — Pričakujemo od vseh strani obilne udeležbe.

Pevska Šola. — „Goriški Sokol“ osmije ne v s k o s o l o. Poučeval bo pravnik g. Jos. Faganelj. Tiste gospodine in gospodje, ki bi hoteli niti se petju po glaskah ali notah, naj se blagovolje oglašati pri kakem odborniku. Prisotek šole se jim naznani z okrožnicijo. Iz te šole dobimo gotovo zadostno število izvrjenih motij, da bomo imeli lahko vedno na razpolago močan pevski zbor. Pogumno na delo!

Obtma Šola. — Učenec je redajoči večer. Zdaj jih je že 36. Vidi se, da bo treba že letos razred deliti v dve skupini. To je pač veselo znamenje, da je že ob začetku šole toliko zanimanja za njo.

Pred najvišjim sodiščem na Dunaju (karacijskim) se je vršila danes ob 12 $\frac{1}{2}$ po polne javna obravnavava vsled pritožbe ničnosti urednika „Soče“ in „Rinnovamenta“ proti razsodbi pred laškimi porotniki v tiskovni pravdi, uaperjeni od znanega Travana. Urednika zastopa dr. Jan Lenoech, znani češki rodoljub na Dunaju; naš urednik je osebno prisotje, če bi odvetniku bilo treba kakih pojasmov.

Upanja na zmago ni bilo več veliko, od kar je isto sodišče že v nejavni seji zavrnilo poglavitne razloge ničnosti. Najvišje sodišče je odobrilo vse dosedanje postopanje pri obravnavah pred goriškimi porotnikami. Slovenci smo torej le uboga para brez pravice; izročeni smo Lahom na milost in nemilost, uni nas sodijo po svoji volji in po svojem sreču. Slovenec ni treba vedeti, za kaj je točen: niti tega mu ne povedo v čiegovi jeziku, za kaj in na koliko je obsojen. — vsaj v pisanih razsodbah ne, ustino pa že v drugi vrsti, po dokončani uslavnosti razsodbi, in prav obkratkem. — Najvišje sodišče je odobrilo take odnosaje na podlagi obstoječih zakonov. To je dokaz, kakš daleč smo še od narodne enakopravnosti. Ali to je hudo slovenskemu sreču, ko vidi, da laška manjšina ima toliko prednost pred slovensko večino. Kakš na se opraviči tako razločevanje?

Nepotren zakon. — Deželni zbor goriški je sklenil v zadnji seji neko spremembu solskega zakona, ki vsaj nekoliko zadovolji naše učiteljstvo; ali ta zakon še do danes ni potren. Ekselenca Franc Coronini naj bi raje porabil svoj upliv v to, da bi ta zakon dobil vendar že enkrat najvišje potrditev, ne pa iskati si lovorovih vencev v — irreidentovskem taborju. „Eco delle Alpe Giulia“ je ž njim zadovoljna.

Cestni zakon bo treba po enem letu že zopet popravljati, takš previdno je bil sezavljeno. Določba o največjem davkopiščevemu, ki ima pravico biti ud cestnemu odboru, je takoj nejasna, da je letos nastala v nekaterih okrajih velika zmešnjava. V tem pogledu se bo vršila tudi pri upravnem sodišču obravnavava vsled pritožbe g. vit. Malnicu v Kanalu.

Zopet na sprechod na Dunaj so sli podestja Venuti, Kürner in Lenassi, seveda na mestne stroške. Tamkaj bodo baje pripomeli razne parne tramvaje iz Gorice v Furlanijo. — Pa tudi neke druge namene imajo, a o teh laški časopisi molče.

Zopet protesti. — Tisti starje Slovenci, ki so se drznili „oskrnuti“ slike prostore v mestni hiši s svojim „živim“, so izzvali celo vrsto protestov. K določju navedenim sta se pridružila še dva in sicer:

Laški vsečiliščniki na Dunaju so protestovali z brzovajko goriškemu municipiju. Ali ti mladiči res nimajo drugega dela? Tudi denarja imajo preveč, kakor se vidi! Pa vkljub temu bodo zahtevali podpor od dežele!

Tudi goriško tiskarsko društvo se je oglasilo. Pri seji je bil navzoč tudi jeden stavec, ki je baje zaklical „ž i v i o!“. Pri občnem zboru je predsednik izrazil vsled tega svojo nejevoljo, ker tako vedenje ne pristoja — tu ju en gosta v goriškem mestu. Torej domačinom je kaj takega dovoljeno? Veste kaj, gospodje staveci, v Gorici se lahko osnuje tudi slovensko društvo, da vašega ne bo nihče potreboval. To bo odgovor na vaše ravnanje, ko se vtičete v zadeve, o katerih vas nihče ničesar ne prasa.

Previdnost ne škodi! — „Corriere“ od torka je povedal, da odslej med sejmi mestnega starašinstva bodo na strazi v hodnikih dva ognjegasci v polni uniformi in jedem mestni stražnik. — Ti ognjegasci bodo opravljali kaj različne službe. Ako bo treba upiti „viva“, bodo pomagali; pri „živiu“ postanejo „venbacitelji“, a če se sicer potestajo preveč razgrejeto, prihitete z vodo, da mu ohladite razgrevlo kri. Zares, kako previdna naredba!

Dvojnja mera. — Pri sodiščih, ki imajo večino Lahov pod seboj, imajo le laške napisne: v Tržiču so že postavljene dvojezične napisne odstranili s samo laškimi. — V čisto slovenskih sodnih okrajih so pa povsod dvojezični napisni, večinoma celo na prvem mestu nemški in še le na drugem, podrejenem mestu slovenski. In mi Slovenci mirno gledamo tako — dvojno mero!

Dvojezični napisi. — Pri sodiščih v Tržiču in Piranu so bili napravljeni dvojezični napisni tudi v notranjem delu sodnega poslopja. Ali te dni je došlo brzjavno poslovje, da te napisne je treba odpraviti in zamenujti jih z samolaskimi. — To je nagrada za revolucionaren upor!

Laški listi so polni veselja. Z vso pravico se lahko veseljega uspeha. Vsi so pa edini v zatajevanju, da te uspehe je dosegel naš deželni glavar — grof France Coronini, ki je prisel pri vsej irredenti zoper v največjo milost. Ali, kar povzdriguje irredenta, to je za nas slab. Zato bodo morali slovenski deželni poslanci premisliti, ali jim je sploh se morebiti vstopiti v deželni zbor, dokler mu je načelnik ta mož. Ako je deželni glavar v deželi, ki je v dveh tretinah slovenska, toliko zagresil, da mu irredenta odusevljeno ploska, menimo, da bi ne mogel ostati več na svojem mestu. Vsaka ura njegovega daljnega službovanja je suho in gole poniževanje slovenske večine v deželi! Naj bo dober in prijazen, kolikor hoče (in tudi ta lepa svojstva so često v skledo pravileni stvarem!), ko je toliko zagrešil proti vam, ni več govora o pomirjenju.

Porotniki. — Učeraj so pričele porotne obravnavave v Gorici. Na zatočni klopi je sedel Franc Marušič iz Opatjegasela; predsedoval je dvorni svetnik Sibisi; državni pravnik je zastopal g. Sanzin. — V ponedeljek ne bo obravnavave zaradi trga sv. Andreja.

Tudi pri tej priliki je le malo Slovence med porotniki; vseh je menda 6. To je sad lanske letne liste, o kateri je priznal sam pravosodni minister, da je bila slaba. Izdal je naredbo, da neznanje laškega jezika ne sme veljati kot vzrok izključenja iz letne porotne liste. Bomo videli, ali se bo komisija ravnala po tem ukazu.

Sicer je pa mogoče, da naš uplivni deželni glavar tudi v tem pogledu oblaže vse ministerje pisarne, da bi ohranil Slovencem na Goriskem staro — krivico.

Telefon v Gorici je prav slabo napeljan; v zicah se vzbujajo postranski električni tok, da slišijo govor tudi tretje osebe. — V aprili dobimo najbržo zvezo s Trstom in z Dunajem. Še le potem bo imela ta naprava nekaj pomena.

V Kobaridu so imeli na sejmu v ponedeljek po zahvalnici prav krasen dan — za gostilnitarje se prekrasen, ker ljudje so radi ostajali na prostem. Kupčija je bila prav zaviljena. Vsi goriški trgovci so izborni znali slovenski.

Sneg je ta teden pobel našo gorskovo Švico. Na predelu je padel precej na visoko. Na Koroskem pod Predelom imajo tudi že popolno zimsko dobo; snega je povsod dobiti. — Tu v Gorici imamo pa prav lepne dneve.

Zaplembe. — V Rovinju je začel letos izhajati list „L'Aiba“; izšlo je 14 številka, od katerih je bilo zaplenjenih samo — 12. Glavni uživok je vselej: brezmejno hujskovanje proti Slovanom. Naj le dražijo! Kar sejejo, to bodo želi.

V Velikovcu na Koroskem bo zdala družba sv. C. in M. solska poslopje za 4-razrednico, katero izroči solskim sestram. Poslopje za šolo in stanovanje bo stalo okoli 15.000 gld.; samo prostor stane 1.250 gld. — Ta dela poberejo vse sedanje družbino imetje; затo se obrača družbino vodstvo do slovenskih rodoljubov, da bi z novim ognjem zlagali darove.

Nam se čudno zdi, da hoče družba zidati v Velikovcu tako dragi poslopje; komu ga izroti potem, ko bo moral solo prevzeti tisti solski zalog, ki je v to po zakonu primoran?

Independentne tožen. — Tržaški Independentne je pričel brzovajko, katero

je poslal občinski zastop piranski ministerški predsedniku. Vsled tega ima baje tožbo. Čudno! List tožjo, ki je le objavil brzovajko, a pusti v miru oblast, ki jo je sesavila in odposlala!

Na znanje. — Slavna slovenska županstva prosimo najuljudnejše, da bi nam do posilili odgovore na dopolnena jih pisma glede na izpremenje v njih županiji za bočni „Kažipot“ v o d r t e m pismu z znamko 2 nov., ker drugače moramo plačati za vsako takto zaprto pismo brez znamke postavno kazan 10 nov. — Z vsem spoštovanjem

„Goriska tiskarna“ A. Gabršček.

Oglas. — Zadnji semenj v Kobaridu našla se je sukna. Kdor jo je izgubil, naj se oglaši pri kobarškem županstvu.

Nove puške. — Kako prestreljivo moč imajo nove vojaške puške, se je pokazalo te dni. V Blankenburgu na Nemškem se je ustrelil nek vojak. Krogle je mož prebil glavo, prordila zid in razbila na strehi nekliko opek.

Tristeletnico zdrženja z Rimom nujno slovensko praznovati grško-katoliški Malaonsi. Iz Lvova javljajo namreč, da se je v ta namen po inicijativi metropolita Sembratoviča zasnoval poseben odbor.

Mestni svet tržaški. Sejo občinskega zastopa tržaškega od minolega torka zabeležeti moramo lapidarnimi črkami v zgodino primorskih Slovanov - trpinov. Ne le, da nam gospodujejo židovsko - italijanski živelj zanikuje najnavadnija državljanjska prava, da izpodriva naš jezik, potujejo našo deco in nas smatra povsodi in vedno za niže, to vse se ne zadošča; isti židovsko - italijanski živelj dotika se z drzno, bogoklestveno roko najsvetješe naše dedčine, katero imamo po naših pradeli poleg našega jezika: naše sv. katoliške vere! Da, tako daleč smo prisli v prosvetljenem 19. veku v potropljivi, ustavni Avstriji, da žid brani Slovencu moliti Boga v svojem jeziku! Ne verujemo, da bi se moglo kaj tacega dogoditi kje drugod v širini naši domovini pod žezonom prejasne dinastije habsburške, a v Trstu je vse mogoče. Evo dokaza: V seji občinskega sveta od torka je svetovalec dr. d' Angeli interpeloval župana gledé na misijon, napovedan v župni cerkvi starega sv. Antona za čas od 8. do 17. decembra. Imenoval je misijon — ker se bo prepovedovalo tudi slovenski — izvajanje in nevarnost za javni red!! Slovenski sv. misijon je tedaj izvajanje od strani skofijškega ordinarijata, zatoraj protestuje proti misijonu. Župan Pittieri je obljubil, prosili namestnika, naj prepové sv. misijon. D' Angeli pa je zahteval, naj se la stvar tudi omeni v zatožbi, naperjeni zoper skofa radi "protin arodnega vedenja" (!!), katero namerava mestna delegacija postati papežu.

Kaj ne bi bilo umesnejše, da bi sla v večno mesto deputacija tržaških židov načrnost preko "velike luže", ali pa, da bi se kar naravnost obrnila do najvišje instance, do italijanskega "boga", ki plava nad tužno Istro?

Potresi. V noči od 25. na 26. t. m. so bili v raznih krajih potresi. Na sicilskem otoku so se ponovili in prozočili velik strah mej prebivalstvom. V Messini je bil potres prav hud in je bilo mnogo ljudi ranjenih, 12 pa ubitih. Zavladala je velika beda. V Milazzo in drugih krajih otoka jo prestrašeno ljudstvo bežalo iz hiš. — Ob istem času je bil precej hud, več minut trajajoč potres v Sofiji, istotak v Monstaru, kjer je trajal tudi nekoliko minut.

Rusija. — Poroka ruskega carja je bila sijajna. Ko se je s svojo nevesto peljal k poroki in od poroke, priredilo mu je prebivalstvo presijajne ovacije. Carjevega voza ni spremljala običajna eskorta in tudi vojaški špalir ni bil postavljen, kar je naredilo jaka dober utis. V spomin svoje poroke je car pomilostil nebroj kaznenev, mej njimi vse udeležnike poljskega ustanka iz leta 1863., vrh tega pa mnogim zmanjšal kazni in odpustil kmetom državna posojila. Celo židovski listi so primorani priznati, da je car več storil, kakor je bilo pričakovati.

Angleška - Rusija - Francija. — Prizadevanje angleške vlade, približati se Rusiji in Franciji, je predmet obširnim razpravam v vseh evropskih časopisih. Stvar se sodi seveda različno. Da jo trovezni listi obsojajo kar najodločneje, se po sebi umeje. Zanimivo je le, kako sodijo francoski in ruski listi angleško ponudbo. Stvarno se jej prav nič ne protivijo, vsi bi bili zadovoljni, da se doseže zvezta teh velesil, vendar, da je s tem centralnoevropska trozveza pokopana, a nedostaje jim pravega zaupanja. Sumijo, da ima Angleška nelepe namene, da bi rada Francijo in Rusijo izkoristila v svoje svrhe in zato zahtevajo, naj Angleška dokaže svojo dobro voljo dosegci tako porazumljene. Angleška je to dobro voljo dokazala s tem, da se je porazumela z Rusijo glede Pamira in glede kitajsko-japonske vojne, cesar nikakor ni smeti prezreti in pisava angleških listov svedoči, da ima vlada resne in lojalne namene.

Die Seiden-Fabrik G. Henneberg (k. u. k. Hof.), Zürich sendet direkt an Private: schwarze, weisse u. farbige Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 11-65 p. Meter — glatt, gestreift, karriert, gemusterl. Damaste etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben. Dessins etc.) porto-und zollfrei in die Wohnung an Private. Muster umgelehn. Briefe kosten 10 kr. und Postkarten 5 kr. Porto nach der Schweiz. (1.)

Knjigarna in prodajalnica papirja

J. Pallich v Gorici

priporoča ilustrovane in modne časopise in knjige vseh vrst. Dalje priporoča vsakih pisalnih in solskih potrebsčin po nizkih cenah.

Najslastnejša in najzdarejša pijača v poletni dobi je koncentrovana

sirup Tamarindov

poseben izdelek lekarne

Cristofoletti v Gorici.

Cena steklenici 40 kr.

Izdajatelj in odgovorni urednik Andrej Gabšček.

Zahvala.*

Velecenjeni gosp. Andrej Gabšček, lastnik "Goriške tiskarne", urednik "Soče", "Primorce" in "Slovanske knjižnice" blagovoljni je poslati od darovanih knjižic za koroske Slovence 82 ekspl. z opombo, naj jih med tukajšne Slovence razdelim. Tej želji sem danes z veseljem ustregel in si stejem v prijetno dolžnost, izreci blagim dariteljem v svojem in v imenu obdarjenih šolarjev in staršev najprisrenejšo zahvalo. Bog plati stoterno.

Zila, 24. listopada 1894.

Fran Eller

* Vašo zahvalo smo premenili v tem zmislu. Dobili ste 82 izlisov, ker folijo je šlo i istih za težo do 5 kilov. Urednik.

Lovski pes!

angleške pasme, učen za lov, 1½ leta star je na prodaj. — Kje pove iz prijaznosti uredništvo "Soče".

Slovanska knjižnica

se prodaja:

V Gorici: v tiskarni, pri Jeretiču in Paličku; v Ljubljani: pri Zagorjani, Gontiniju in Gerberju; v Trstu pri tobakarnarju Lovrenčiču nasproti veliki vojašnic; v Kranju: knjigar Florjan; v Celovcu: knjigar Raunicker na Novem trgu.

2 zlati 13 srebrnih svetinj		9 častnih in priznatih diplom
Kwizde restitucijski fluid		
C. in kr. priv. pralna voda za konje.		
Cena steklenici 1 gld. 40 kr.		
Ze 30 let v rabi v dvorih konjarnih, v veljih vejaških in zasebnih konjarnih, za okrepitevanje konj pred in po večjem delu, pri zvajanjih, pri utrjenju žil itd. usposobi konja k izrednemu uspehom.		
Glavna zalogu: FRANZ JOH. KWIZDA , K. u. k. Galter-ung. n. komigr. Hoflieferant Kreisapotheke Korneuburg bei Wien.		
Dobiva se v vseh murdinah ali drogerijah naše države.		

Svojo veliko zalogo olja iz oliv

priporoča

Enrico qm. Carlo Gortan.

Via Caserma 4, Trst [naspr. pivarni Pilsen]

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroči po pošti.

Ubald pl.
Trnkóczy

lekar blizu rotovža
v Ljubljani

priporoča:

za želodec:

Marijineceljske
kaplj. za želodec.

Steklenica 20 kr., 6

steklenic 1 gld. 3 tuc. 4 gld. 80 kr.

"Odvajalne ali čistilne kroglice" čistijo želodec pri zaboranji, skaženem želodec. Škatulja 21 kr. jeden zavojek s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

za prsa:

"Planinski cvet" (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v krizi, nogah in rokah. Steklenica 50 kr., 5 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta našteta in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v lekarini

Ubalda pl. Trnkóczya
v Ljubljani zraven rotovža
in se naki tak s pris. pošte razpoljiva.

Stev. 579

Op.

Razglas.

Naznanja se, da

javna dražba

zastavil III. četrtek t. j. mesecov

julija, avgusta in septembra 1893.

začne v pondeljek, 10. decembra 1894. ter se bo nadaljevala naslednje četrte in pondeljke.

Od ravnateljstva zastavljavnice
in z njo združene hrvašnice.

V Gorici, dne 9. novembra 1894.

Namizni raki

najizborniš plemenite vrste, vsak dan napoljeni in v postnih koških franko s povzetjem

razpoljili pod janštvom,

da pridejo živi na mesto.

110 Suppen po 275 gld.

80 Mittel Tafel , 275 ,

60 Riesen z debelina

klesama , 4--

40 Solo - Riesen , 5--

32 Hoch - Solo - Riesen,

čudovite živali, , 6--

F. Schapira.

Krbse - Export in Stanislav N. 572.

Za trgovce in kročnjarje!

Najboljše in najcenejše kupovališče za vse vrste: možke in ženske nogavice, Jägerjevo perlo, robe itd. v tovarniških zalogah.

Jos. Mandl, Dunaj

I. Schwertgasse 3 (ber. Wipplingerstrasse 183)

Najnočišča razpoljitev po poštnici in pošti na vse strani.

Lekarna „k
zlatnemu držav-
nemu jabolku“

J. PSERHOFER'ja

Dunaj, I.,
Singerstrasse
15.

Kri čistilne kroglice prije univerzalne kroglice

imenovane, zaslužijo slednje ime po vsej pravici, ker je v testuti in jako mnogo bolezni, v katerih so te kroglice zares jzyrstvo učinkovale.

Ze mnogo desetletij so te kroglice splošno razširjene in je malo obitelji, kjer bi ne imeli vsaj male zaloge tega izbornega domačega sredstva.

Mnogi zdravniki so priporočevali te kroglice kot domače sredstvo, vzhodno proti vsem boleznim, ki nastanejo v sled slabe prebave in sled obstrukcij.

Od teh kroglic stane: 1 skatljica s 15 kroglicami 21 kr., 1 zvitek s 6

skatljicami 1 gld. 5 kr., če se poslije nefrankovano proti povzetju pa 1 gld. 10 kr.

Če se poprij vpošte denarni znesek, potem stane postnino presto pošiljatev: 1 zvitek kroglic 1. gld. 25 kr., 2 zvitka 2 gld. 30 kr., 3 zvitki 3 gld. 35 kr., 4 zvitki 4 gld. 40 kr., 5 zvitkov 5 gld. 20 kr., 10 zvitkov 9 gld. 20 kr. (Manj ko je den zvitek se ne more pošiljati.)

Prosit se, izrecno „J. Pscherhofer-ja kri čistilne kroglice“

zahlevati in na to paziti, da ima napis na pokrovu vsake skatljice na navodbu o uporabi stočeti podpis **J. Pscherhofer** in sicer z **rudečimi** črkami.

Balzam zoper ozeblino **J. Pscherhofer**, 1 tonček 40 kr. s postnino presto pošiljatvo 65 kr.

Sok od ozkega trpotea **J. Pscherhofer**, 1 tonček 50 kr.

Američansko mazilo **J. Pscherhofer**, 1 tonček 1 gld.

Prašek zoper pôtnie nohe, **J. Pscherhofer**, 1 tonček 50 kr.

Balzam zoper golšo, **J. Pscherhofer**, 1 tonček 40 kr. s postnino presto pošiljatvo 65 kr.

Angelški balzam, **J. Pscherhofer**, 1 steklenica 50 kr.

Razen tu imenovanih prepravov so v zalogi še vse v avstrijskih časnikih oglasene tu- in inozemske farmacevtske specijalitete ter se poskrbe vse predmeti, katerih morda ne bi bilo v zalogi, na zahtevanje točno in najeeneje. **Pošiljatve po pošti** izvršujejo se najhitreje proti temu, da se prij vpošte denar, večje narobe tudi proti povzetju zneska.

Če se prepo vpošte denar (najbolje s poštno nakaznico), potem je poštnina mnogo cenejša, nego pri pošiljatvah proti povzetju.

Saunig in Dekleva

Nunska ulica st. 16.

Zaloga vseh vrst šivalnih strojev. Sinjerjev stroj stane gld. 33 — 45 tudi gld. 70 torej po blagje kup. Prodajata tudi dvokolesa, lovski puške, samokrese (revolverje), kakor tudi vso lovsko pripravo.

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znan, prebavljanje in slast pospešuje in napenjanje odstranjuječe domače sredstvo

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr. po pošti 20 kr. več. Na vseh delih zavojnine je moja tu dod